

Київський національний
університет
імені Тараса Шевченка

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ПРАВА

Володимирська, 60, м. Київ,
01601, Україна

тел. +38044-239-31-86
E-mail: law@knu.ua
Web: law.knu.ua

Taras Shevchenko
National
University of Kyiv

EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC
INSTITUTE OF LAW

60, Volodymyrska St, Kyiv,
01601, Ukraine

№ 042/589

від «28» 04 2026 р.

Виконуючому обов'язки

Голови Студентського парламенту

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

Івану ЛАЗОРЕНКУ

Шановний пане Іване!

Навчально-науковий інститут права у відповідь на Ваше звернення від 27 квітня 2026 року №24/2026-04, стосовно:

«1. Надати роз'яснення щодо можливості виставлення негативної оцінки у вигляді «мінус балу» у межах чинної системи оцінювання в Університеті»;

2. Пояснити, чи передбачено нормативними документами Університету можливість анулювання результатів виконання завдання, зокрема усної доповіді, у подібних випадках;

3. Роз'яснити, чи може поведінка студента під час заняття, за відсутності явного порушення дисципліни, бути самостійною підставою для зниження або анулювання оцінки;

4. Повідомити про встановлений порядок оскарження результатів оцінювання студентами у подібних ситуаціях.»

ПОВІДОМЛЯЄМО:

відносини оцінювання результатів навчання в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція), затвердженим Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11 квітня 2022 р. протокол № 15. Відповідно до

вказаного Положення:

«7.1.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, економічності, доступності та зрозумілості методики оцінювання, урахування індивідуальних можливостей студента.

...

7.1.12. Методика, зміст і порядок проведення всіх форм поточного та семестрового контролю, оцінювання курсових робіт/проектів і практик, умови допуску до семестрового контролю, критерії оцінювання результатів для різних рівнів освіти та порядок їх документування, особливості організації семестрового контролю для різних форм навчання регулюються відповідними положеннями або наказами ректора. Конкретні умови змісту, методики проведення та оцінювання всіх форм контролю з окремої дисципліни, практики, курсової роботи (проекту) визначаються викладачем, гарантом програми, схвалюються кафедрою (цикловою комісією) та відображаються, відповідно, в робочій програмі навчальної дисципліни чи практики, методичних вказівках до курсового проектування тощо.

7.2. Процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання

7.2.1. Поточний контроль. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю (але не пізніше початку семестрового контролю) здобувач освіти може звернутися до оцінювача по роз'яснення щодо отриманої оцінки. Оцінювач має надати роз'яснення протягом тижня, але в такий термін, щоб у здобувача освіти залишалась можливість оскарження результатів до початку семестрового контролю. У випадку незгоди з наданим йому роз'ясненням щодо отриманої оцінки здобувач освіти не пізніше 12:00 наступного робочого дня після отримання роз'яснення (але не пізніше початку семестрового контролю) може звернутись з умотивованою заявою щодо неврахування оцінювачем важливих обставин при оцінюванні до декана/директора свого структурного підрозділу. Декан/директор ухвалює рішення за заявою здобувача освіти, керуючись аргументами, якими здобувач освіти мотивує свою незгоду з оцінкою, та поясненнями (усними чи письмовими) оцінювача. За рішенням декана/директора може бути створена комісія з науково-педагогічних працівників, що викладають ту ж саму чи суміжну дисципліну або мають достатню компетенцію для оцінювання роботи здобувача освіти. В останньому випадку рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає комісія.

....

7.2.5. Процедури передбачені пп.7.2.1-7.2.4 не можуть бути використані здобувачем освіти у випадку незгоди з оцінками інших здобувачів освіти.»

Критерії оцінювання різних видів поточного контролю визначаються Робочою програмою навчальної дисципліни. Робочою програмою навчальної дисципліни «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» для студентів галузі знань «В Культура, мистецтво та гуманітарні науки» спеціальності «В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво» освітньо-професійної програми «Кіно-, медіавиробництво», схваленої науково-методичною комісією навчально-наукового інституту журналістики (протокол №1 від 28 серпня 2025 року) визначено види поточного контролю для блоку «Вибрані розділи трудового права», якими є: «усне опитування (участь в обговоренні), розв'язання ситуаційних задач, модульна

контрольна робота, самостійна робота. При поточному контролі під час семінарських занять під час оцінювання враховуються такі показники: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, обґрунтованість висловленої позиції, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, самостійність виконання завдань».

У пункті 7.2 визначено критерії оцінювання:

«1. Усне опитування (участь в обговоренні)»

5 балів – здобувач правильно вживає правничу термінологію; провів збір та інтегрований аналіз матеріалів з трудового права з різних джерел та надав повну, обґрунтовану відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем з достатньою аргументацією; виклад логічний, зв'язний.

4 бали – є неточності у вживанні здобувачем правничої термінології; провів збір та інтегрований аналіз матеріалів з трудового права людини з різних джерел та надав повну, обґрунтовану відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем, який містить окремі неточності; є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

3 бали – є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; провів збір та неповний аналіз матеріалів з трудового права з різних джерел та надав фрагментарну відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем, який містить окремі неточності; є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

2 бали – є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; провів збір та неповний аналіз матеріалів з трудового права з різних джерел та надав фрагментарну відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем, який містить юридичну помилку/юридичні помилки; є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

1 бал – є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; використано лише одне джерело з трудового права, здобувач не сформував короткий висновок щодо окремої проблеми/окремих проблем; є недоліки в послідовності викладу матеріалу.

2. Розв'язання ситуаційних задач

5 балів – вирішення змістовне, ґрунтовне; використано актуальні та усі необхідні для конкретної ситуації нормативно-правові акти, містить власний аргументований висновок;

4 бали – вирішення загалом змістовне та ґрунтовне, з окремими неточностями у викладенні матеріалу; використано актуальні та більшість необхідних для конкретної ситуації нормативно-правові акти; містить власний аргументований висновок;

3 бали – вирішення загалом змістовне, з окремими неточностями у викладі матеріалу; використано актуальні проте не всі необхідні для конкретної ситуації нормативно-правові акти; містить фрагментарний, частково аргументований висновок;

2 бали – вирішення часткове, з окремими помилками у викладі матеріалу; використано лише частину із необхідних для конкретної ситуації нормативно-правових актів; містить фрагментарний, не аргументований висновок.

1 бал – вирішення часткове, із суттєвими помилками у викладі матеріалу; використано лише частину із необхідних для конкретної ситуації нормативно-

правових актів; не містить власного висновку.

3. Самостійна робота (доповідь, презентація)

20 балів – здобувач провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки; посилання на використані джерела – коректне; виклад – логічний, зв'язний; аргументовано відповів на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи.

19-17 балів – здобувач провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки, які містять окремі неточності; є поодинокі недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи є частково аргументованими.

16-14 балів – здобувач провів частковий збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи та провів фрагментарний аналіз цих матеріалів, частково виокремив юридично значущі факти і сформулював правові висновки, які не достатньо обґрунтовані чи носять загальновідомий характер; є недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи не аргументовані.

0-14 балів – здобувач провів частковий збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з окремих джерел, провів фрагментарний аналіз цих матеріалів, не виокремив юридично значущі факти та/або не сформулював правові висновки; є недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи не аргументовані або відсутні.

4. Модульна контрольна робота (тестування)

Форми тестів:

вибір однієї правильної відповіді – максимум *1 бал* якщо здобувач обрав вірну відповідь, *0 балів* – якщо неправильну.»

Зауважимо, що учасники освітнього процесу мають право на академічну свободу, зокрема академічну свободу науково-педагогічних працівників (п. 3 статті 1, п. 1 та п. 5 ч. 1 статті 57 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII), яка прямо включає право обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість освітнього процесу. Крім зазначеного, права та обов'язки науково-педагогічних працівників визначаються Законом України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII (стаття 57); Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженим наказом МОН України 28.11.2022 (пункт 7.4); Правилами внутрішнього розпорядку Університету, затвердженими конференцією трудового колективу 7 квітня 2009 р. протокол №1 (зі змінами прийнятими на конференції трудового колективу 30 березня 2016 р. протокол №1); Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція), затвердженим Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11

квітня 2022 р. протокол № 15 (розділ 10); Етичним кодексом університетської спільноти, ухваленим на Конференції трудового колективу Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 2 від 23 грудня 2024 року) та іншими.

Права та обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти визначено Законом України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII (стаття 63); Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженим наказом МОН України 28.11.2022 (пункт 7.8); Правилами внутрішнього розпорядку Університету, затвердженими конференцією трудового колективу 7 квітня 2009 р. протокол №1 (зі змінами прийнятими на конференції трудового колективу 30 березня 2016 р. протокол №1); Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція), затвердженим Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11 квітня 2022 р. протокол № 15 (розділ 9); Етичним кодексом університетської спільноти, ухваленим на Конференції трудового колективу Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 2 від 23 грудня 2024 року) та іншими. Зокрема:

1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зобов'язані:

1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти;

2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

3) виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Зауважимо, що відповідно до Розділу IV. Основні права та обов'язки осіб, що навчаються (Правила внутрішнього розпорядку Університету, затвердженими конференцією трудового колективу 7 квітня 2009 р. протокол №1 (зі змінами прийнятими на конференції трудового колективу 30 березня 2016 р. протокол №1)) вказані особи повинні «дбати про честь та авторитет університету, дотримуватися норм етики, не допускати протиправних та аморальних вчинків, бути дисциплінованим і охайним в університеті та за його межами. Утримуватися від дій, які б заважали іншим студентам чи працівникам університету виконувати свої службові обов'язки».

Невиконання, чи неналежне виконання здобувачами освіти своїх обов'язків може мати юридичні наслідки, визначені вказаними актами. Зокрема, Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка регулює відповідальність здобувачів освіти (пункт 9.10), а саме: «9.10.1. Здобувачі освіти несуть відповідальність за:

▪недотримання вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету;

▪невиконання вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, що передбачені відповідними правилами та інструкціями;

▪невиконання вимог Освітньої програми (індивідуального навчального плану), порушення академічної доброчесності, невиконання вимог договору/угоди про

навчання.

9.10.2. Види відповідальності здобувачів освіти за невиконання своїх обов'язків і зобов'язань, а також порядок притягнення їх до відповідальності визначають закони України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, регуляторні акти Міністерства освіти і науки України, Статут та інші нормативно-правові акти Університету, а також договір/угода про навчання. Зокрема:

- зауваження;
- попередження;
- догана;
- скасування результатів оцінювання;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;
- позбавлення права на проживання у гуртожитку;
- відрахування з Університету (за невиконання індивідуального навчального плану, порушення умов договору/контракту, академічної доброчесності та в інших випадках, що передбачені законодавством);
- інші види відповідальності, що затверджені Вченою Радою Університету за погодженням з органами самоврядування здобувачів освіти.

Стаття 42 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII встановлює обов'язок учасників освітнього процесу дотримуватися академічної доброчесності.

«1. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових

(творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;

позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;

відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);

позбавлення академічної стипендії;

позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.

10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.»

ВИКЛАДЕНЕ ДАЄ ПІДСТАВИ ДЛЯ ТАКИХ ВИСНОВКІВ:

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти (поточне оцінювання) здійснюється викладачем за бальною системою та відповідно до критеріїв оцінювання, встановлених до відповідних видів поточного контролю, визначених робочою програмою навчальної дисципліни. Негативної оцінки у формі «мінус балу» (тобто від'ємної кількості балів) Робочою програмою навчальної дисципліни «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» не встановлено.

Поняття «мінус» у комунікації між учасниками освітнього процесу при описі результатів оцінювання, з огляду на структуру системи, може означати лише арифметичне коригування у межах оцінювання певного виду поточного контролю (нарахування меншої кількості балів за невідповідність результатів роботи встановленим критеріям (всім або окремим), передбаченим робочою програмою). Якщо результати навчання не відповідають мінімальним критеріям – результати роботи оцінюються «0» балів.

Водночас, не слід ототожнювати поняття «0» балів – як оцінка результатів навчання та анулювання «результатів виконаного завдання». Термін «анулювання» не використовується у Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту», однак, зважаючи на контекст, такими (тобто «анульованими») можуть вважатися результати навчання, якщо за порушення академічної доброчесності здобувач освіти

притягується до академічної відповідальності у формі, наприклад, повторного проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо) чи повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII).

Порушення здобувачем освіти правил поведінки, не визначено законодавством та локальними актами і, зокрема, Робочою програмою навчальної дисципліни «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» як самостійну підставу для зниження балів при оцінюванні результатів навчання. Однак, у залежності від складу правопорушення, за умови, що таке мало місце в діяннях здобувача освіти, визначаються юридичні наслідки такої неправомірної поведінки.

Питання поточного контролю оцінювання результатів навчання (у тому числі й оскарження) урегульовано пунктом 7.2.1. Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція), затвердженим Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11 квітня 2022 р. протокол № 15 (викладено вище). Першим етапом розв'язання спірної ситуації щодо результатів поточного оцінювання визначено звернення здобувача освіти до оцінювача по роз'яснення щодо отриманої оцінки. І лише у випадку незгоди з наданим йому роз'ясненням здобувач освіти у визначений строк може звернутись з умотивованою заявою щодо неврахування оцінювачем важливих обставин при оцінюванні до декана/директора відповідного структурного підрозділу. Декан/директор ухвалює рішення за заявою здобувача освіти і може створити комісію, яка уповноважена приймати рішення щодо висловленої здобувачем незгоди.

Адміністрація засвідчує готовність до конструктивної взаємодії з органами студентського самоврядування Університету на засадах, визначених законодавством України про освіту.

З повагою

В.о. Директора

Навчально-наукового

інституту права

Наталія МЕЛЬНИЧУК

Виконавець:

Світлана ЧЕРНОУС

239 34 32